

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Mgr. Marta Vondráková

**Pracovné listy k predmetu
„ Rómska rozprávka „
Druhá časť**

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr.Marta Vendráková
Kontakt na autora UZ: Základná škola,Kluknava 43,
martavendrakova@post.sk

Názov: **Pracovné listy k predmetu**
„Rómska rozprávka,,
Druhá časť

Rok vytvorenia: 2014
Oponentský posudok
vypracoval: Mgr. Marcel Hudák
ISBN 978-80-565-0796-4

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1. Popoluška
2. Kráska a zviera
3. Cisárove nové šaty
4. Ako išlo vajce na vandrovku
5. Janko Polienko
6. Kocúr v čižmách
7. O psíčkovi a mačičke
8. Na zopakovanie v závere školského roka

Popoluška

Bola raz jedna sirôtka a nemala nikoho, len neboráka otca horára, lebo jej chudinka matka zomrela. Teraz bola biedna, ale keď sa otec onedlho oženil, bola ešte biednejšia. Macocha mala tiež dcéru v tých rokoch ako naša sirota a obe boli mrchavé, zle jej robili, ako len vedeli. Sirota bola krásna ako jarná ruža, a to najmä macoche oči klalo, lebo jej dcéra bola mrzká. Od zlosti začala vymýšľať, ako by jej len ublížila.

Raz v sobotu bola veľká hostina a všetky dievčatá sa ta poberali, len macocha nechcela sirotu pustiť, že čo by ona tam robila, aby vraj len doma ostala.

- Ani sa mi nepohneš odtiaľto, ty Popoluša, veď by si mi len na hanbu bola, – hundrala macocha. – A všetko mi poriadíš a ešte čo ti dám, urobíš!

Tu vezme mericu hrachu a mericu šošovice, vysype na hromadu, zmieša a káže jej, aby to pekne čisto prebrala, kým sa vrátia, lebo inak bude zle.

Macocha s dcérou sa vyfintili, ako vedeli, a odišli. Popoluške bolo smutno, nevedela si rady s toľkou hľbou miešanky a dala sa do plaču. Vtom ju počuli dva holúbky. Prileteli na oblok, zadobkali a spýtali sa jej:

- Čože tak plačeš, Popoluška?

- Ach, – povie ona, – macocha ma nepustila na tanec, a dala mi ešte túto miešanku rozobrať na čisto, aby ani zrnko šošovice v hrachu nezostalo. Ja to nemožem tak chytrou spraviť a macocha ma zbije, keď sa vráti.

- Neboj sa, dievčička, – povedia tie holúbky, – ale počuj, čo ti povieme. Donesieme ti oriešok, ty si ho otvor, nájdeš v ňom šaty, oblečieš sa do nich a choď na tanec! My ti zatiaľ všetko popreberáme. Aleže nepovedz nikomu, kto si, odkiaľ si! Keby ťa macocha alebo sestra chválili, nedaj sa im do známosti, ale utekaj domov, prv ako pôjdu ony.

Dievča sa im poďakovalo a poslúchlo. Vytiahlo z orieška šaty biele ako ľalia, oblieklo sa a bežalo. Všetci sa už veselili, tancovali, ba aj sám mladý knieža prišiel na tanec.

Ako sa ukázala Popoluška, knieža ju hneď pojal do tanca a viac z nej oka nespustil, iba s ňou sa zvrátil. Len to ho mrzelo, že nechcela povedať, kto je, odkiaľ je. Tancovali skoro do svitu, ale nad ránom sa Popoluška vykradla von a hybaj! bežala domov.

Pribehla domov a tu už všetko bolo na mieste, hrach a šošovica prebraná. Holúbky vzali len šaty v orieškovej škrupine a už odleteli, ktovie, kam sa podeli. Ledva sa im Popoluška stačila poďakovať.

Zanedlho prišla i macocha a sestra a tu sa mala Popoluška čo napočúvať o akomsi neznámom utešenom dievčati, čo sa nielen všetkým, ale aj samému kniežaťu tak zapáčilo, že s druhou ani tancovať nechcel.

Od toho tanca nemal knieža pokoja, čo len vždy o tom rozmýšľal, ako by tú neznámu našiel.

Čoskoro bola zase hostina a knieža sa len ta zberal. Macocha i jej dcéra sa ešte väčšmi vyfintili, na tanec sa brali, a keď sa naň pýtala aj Popoluška, okríkla ju macocha:

- Veď ti ja dám, ty škrata! Doma budeš sedieť, ani sa nepohneš od pece. Za takú ohyzdu by som sa musela len hanbiť!

Potom vzala mericu prosa a mericu maku, dobre to všetko zmiešala, vysypala na stôl a povie Popoluške:

- Toto mi preberieš, kým sa vrátíme, lebo ti bude beda!

Všetci odišli, len biedna sirota zostala doma plakať. Zle sa jej preberalo, nuž dala sa do plaču a zafňukala:

- Ach, mať moja, mať moja, čože si ja počnem!

Nestačila to ani vyriečiť, už sedeli na obluku holúbky.

Popoluška sa veľmi zaradovala, keď ich zase zazrela, otvorila im oblok a holúbky jej poznové doniesli orech a v ňom ešte krajšie šaty ako minule.

Naradovaná Popoluška vezme šaty, oblečie sa. Radosť bola na ňu pozrieť. Ak bola po prvý raz krásna, teraz bola ešte krajšia. Keď sa zjavila na hostine, všetci sa iba na ňu dívali a knieža z nej oka nespustil. Ani teraz mu nechcela prezradiť, kto je, odkiaľ je, a nad ránom sa mu chytro vyšmykla a hybaj! domov. Tam sa do starých šiat preobliekla, holúbkom, čo zatiaľ pekne-rúče mak od prosa popreberali, sa poďakovala, a ledva holúbky odleteli, už tu bola macocha s dcérou.

- Či si popreberala? – opytuje sa jej hneď.

- Popreberala.

Stará sa čudovala, ako to mohla tak chytro urobiť, ale nepovedala nič, len začala tú krásnu tanečnicu chváliť.

Knieža bol smutný-neveselý, že sa nemohol nič dozvedieť o tej peknej dievke. ‘Ale, po tretí raz mi už veru neujde,’ pomyslel si.

Na tretiu sobotu, keď bola hostina, macocha kázala Popoluške doma zastať, vzala mericu múky, mericu popola, zmiešala všetko do kopy a naručila jej to na čisto prebrať, kým sa nevráti.

‘Veď ty teraz neujdeš mojej metle,’ pomyslela si macocha a odišla. Smutná Popoluška už iba holúbky vyčakúvala, lebo vedela, že by sama múku od popola nemohla oddeliť.

A holúbky, veru, aj prišli a doniesli ešte krajšie šaty ako dosiaľ. Celá sa v nich naša Popoluška ligotala. Holúbky jej zase prikázali, aby nikomu nezradila, kto je, odkiaľ je a žeby ešte pred macochou prišla domov.

Ako prišla Popoluška na tanec, knieža sa len okolo nej mal. Ale darmo ju z očí nespustil, Popoluška sa mu nad ránom stratila a hybaj! bežala domov. Lenže knieža figliar dal predo dvere smoly vyliat’ a na tú smolu sa prilepila Popoluškina črievička. Čo mala chúďa robiť? Nechala ju tam a bežala ďalej, aby ju len macocha nezastihla. Chytro sa preobliekla, holúbkom poďakovala a už tu bola aj macocha.

- Či si všetko prebrala? – skríkla hneď odo dverí.

- Prebrala, – riekla Popoluška ticho.

Darmo sa pajedila macocha, robota bola krásne porobená. Nuž o chvíľu začne rozprávať, čo sa prihodilo tej peknej paničke, ktorá ustavične s kniežaťom tancovala.

Kto bol radšej ako knieža, keď našiel črievičku? Hneď poslal svojich najvernejších vojakov po okolitých zámkoch hľadať dievčinu, ktorá tú črievičku stratila. Keď nič nenašli, pobrali sa hľadať po dedine z domu do domu, ale nikde nenašli dievča, čo by mohlo obuť stratenú črievičku. Všade pochodili, ale darmo, až naostatok prišli aj k nášmu horárovi a spytujú sa macochy, či má dievčence.

- Mám, jednu, – odpovie táto, lebo pred chvíľou Popolušku na pôjd pod koryto schovala, aby ju vojaci nevideli.

Vojaci hneď kážu privliecť macochinu dievku, žeby si obula tú črievicu. Keď macocha videla, že je črievica maličká, odrezala chytro v kuchyni dcére kus päťy, zalepila jej ju masťou zo živého striebra, obviazala a potom dcéru priviedla. Vojaci probujú a hľa! dcéra topánku horko-ťažko obula. Nevidelo sa im, že majú takú špatu zaviesť kniežaťu, ale čože mali robiť? Topánku obula a matka dievku hneď vystrojila, nuž museli ju vziať.

Popoluška zatiaľ na pôjde pod korytom žalostne plakala. Keď ju počul kohútik, zaletel do pitvora a zakikiríkal:

- Pekné dievča pod korytom a pľuhavé v črievici!

Stará ho hneď vyhánala:

- Tento kohútisko mi vždy toto kričí! Heš von, heš!

Vojaci sa divili, čo to za kohúta má, ale stará ich ošudila:

- Ach, veď to mu chlapci jazyk podrezali a naučili ho iba toto kričať.

Keď viedli macochinu dcéru do koča, kohút zase zakričal:

- Pekné dievča pod korytom a pľuhavé v črievici!

Predsa sa im to čudným zdalo, zastali a kohút zase svoje nôti:

- Pekné dievča pod korytom a pľuhavé v črievici!

Vojaci už nebrali vec na žart.

- A kdeže máte to koryto? – spýtali sa dievky. A tá vyhŕkla:

- Nuž kdeže by bolo? Na povale.

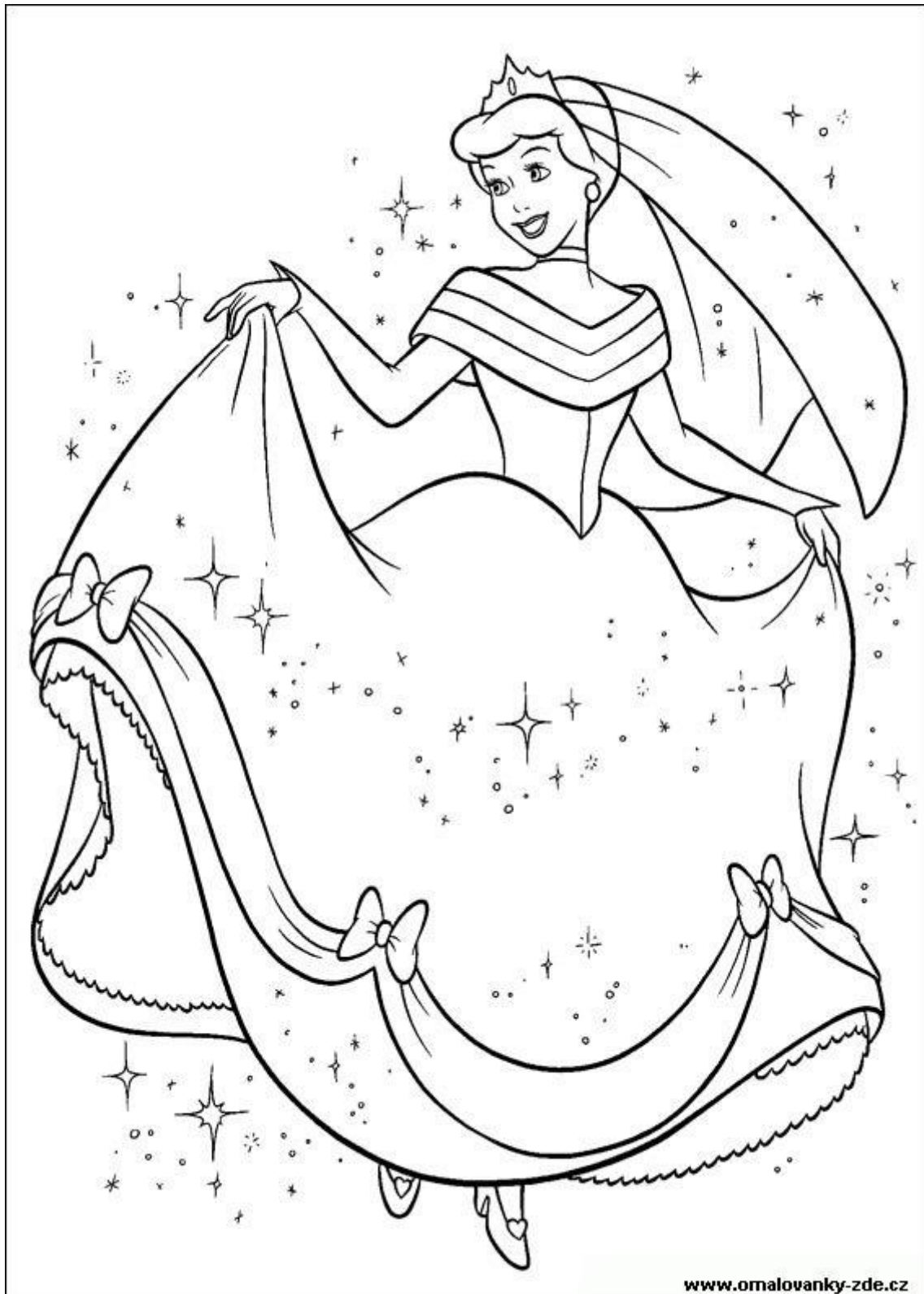
Darmo tajila macocha, že koryto nemá, lebo sa jej rozštiepilo, vojaci hneď vybehli na povalu, vidia tam koryto, zdvihnú ho a nájdu pod ním uplakané dievča. Naskutku macochinmu dievčaťu topánku vyzuli a krásnej Popoluške ju obuli.

Ako tú špatu vyzuli, vidia, že pod obvázom má kus päty odrezanej a od bolesti na raty kričí. Ale Popoluške bola črievička ako uliata.

- No, – vravia vojaci, – ty si tá, ktorú náš pán hľadá, a nie iná.

Darmo sa macocha durdila ako morka, Popolušku zaviezli do zámku a knieža hneď vystrojil svadbu a veselie.

Aj otca pojala Popoluška do zámku a tam si všetci šťastne žili a bolo im dobre.

Kráska a zvierá

Kedysi dávno žil jeden bohatý obchodník, ktorý mal tri dcéry. Všetky boli veľmi krásne, ale všetci najviac obdivovali tú najmladšiu, pretože bola nielen krásna ale aj neobyčajne pôvabná a nesmierne láskavá. Od malička jej všetci vraveli “Krásne dieťa” a meno “Kráska” jej zostalo.

Jej sestry boli namyslené a lenivé. Každý večer chodili na ples a posmievali sa svojej najmladšej sestre, ktorá radšej zostávala s otcom a čítala si, alebo hrala na spinet.

Jedného dňa sa začala obchodníkovi lepíť smola na päty, nuž snažil sa vysvetliť svojim dcéram, že budú musieť žiť na dedine a živiť sa prácou na poli. Kráska si na nový život ľahko zvykla. Musela skoro ráno vstávať a pracovať do úmoru, ale na dobrej nálade jej to nijako neubralo. Jej sestry sa však nudili a celé dni horekovali.

Jedného dňa sa otec vydal za obchodmi s nádejou, že znova získa bohatstvo. Bolo už tma a na spiatočnej ceste stratil v lese cestu. V diaľke uvidel svetlo, tak sa pobral za ním. Došiel až k nádherne osvetlenému zámku. Zaklopal na bránu, ale nikto mu neotváral. Vošiel do zámku a v jednej miestnosti uvidel bohato prestretý stôl, ale iba pre jedného. Niekoľkokrát volal, ale nikto mu neodpovedal. Keď že mal ukrutný hlad, pustil sa s chuťou do jedla.

Keď sa kráľovsky najedol, začal sa prechádzať po krásne zariadených komnatách. V tichu záhadného paláca sa ozývali iba jeho kroky. Nakoniec vstúpil do jednej z komnát, a pretože bol vyčerpaný, ľahol si do mäkkej postele a zaspal.

Druhý deň ráno sa vrátil do jedálne, kde boli pripravené raňajky, ale opäť iba s jedným príborom. V duchu si vravel, že láskavosť, akej sa mu tu dostáva, je určite kúzlom nejakej víly, ktorej sa ho ulútilo, keď ho stretlo toľké nešťastie. Keď vychádzal zo zámku, chcel vyskočiť na koňa, ale uvidel pred sebou ker ruží a spomenul si, že tie má jeho Kráska najradšej.

Odrhol dve najkrajšie, ale vtom zaburácal hrom tak silno, až sa vyľakal. Zbadal strašného Zvera, ktorý sa k nemu blížil a počul, ako ho kára prísny hlasom:

- “Prijal som vás na svojom zámku a pohostil som vás ako princa. Namiesto vďaka mi kradnete tie najkrajšie ruže. To je trúfalosť, ktorá zasluhuje najprísnejší trest a tým môže byť len smrť!”

Neborák obchodník sa vrhol na kolena a úpenlivo prosil Zvera, na ktorého sa neodvážil ani pozrieť:

- "Môj pane, nechcel som vás uraziť, tie ruže sú pre jednu z mojich dcér, ktorá ich má veľmi rada."

- "Oslovujte ma 'Zver' a nie 'Môj pane', neznášam lichôtky, odpovedala záhadná bytosť. Keďže máte dcéry, dovolím vám odísť, ale pod jednou podmienkou: privediete mi jednu z vašich dcér, ktorá zomrie miesto vás."

Keď sa otec vrátil domov, porozprával svojim dcéram, čo sa mu prihodilo a Kráska mu povedala:

- "Otecko, tie ruže ste utrhli kvôli mne, pôjdem navštíviť Zvera a zomriem miesto vás."

Otec bol dojatý jej dobrotou, ale odmietol. Kráska ho uprosila a tak sa ešte v ten deň vydali na cestu do zámku netvora. Tam už bol v jedálni prestretý stôl s vynikajúcim jedlom. Tentoraz boli na stole dva príbory.

Keď sa objavil Zver, obchodník myslel, že od zármutku zomrie a Kráska sa chvela po celom tele.

- "Kráska, som rád, že ste prišli", povedal netvor vládny hlasom. "A čo sa vás týka, pane, zajtra ráno odídete a už sa sem nevracajte!"

Ráno zostala Kráska sama bez kvapky nádeje. Potom sa však vydala na prehliadku zámku a nemohla sa ubrániť obdivu nad všade prítomnou krásou. Prišla až k jednej komnate, kde na dverách stál nápis: "Komnaty Krásky". Vošla dnu a našla list s niekoľkými slovami: "Želajte si všetko, čo chcete, ste tu kráľovnou." Vedľa postele stála váza s jej obľúbenými ružami.

Toľká štedrosť na chvíľu upokojila jej žiaľ, ale nezabúdala na to, že sem prišla preto, aby zomrela. Určite už tento večer...

Jej komnata bola neslýchane krásna a tak prepychovo zariadená, že niečo také ešte nikdy predtým nevidela. Bolo v nej všetko, čo mala rada: knihy, spinet a tiež kytice ruží, ktoré tak milovala.... Spomenula si na list, ktorý tu našla: "Želajte si všetko, čo chcete, ste tu kráľovnou" a vzdychla si:

- "Ách, ako rada by som opäť uvidela svojho otca a dozvedela sa, ako sa má tak ďaleko odo mňa."

A hľa, v jednom zo zrkadiel uvidela svoj dom, svojho otca s očami plnými slz a svoje dve sestry, ktoré nedokázali dosť dobre skrývať radosť nad tým, že sa konečne zbavili svojej najmladšej sestry. Potom všetko zmizlo. Nadišiel večer. Bohatá tabuľa bola pripravená v jedálni a Kráska si sadla za stôl. Vtom sa objavil Zver a spýtal sa:

- "Môžem sa na vás pozerat', kým budete jest'?"

- "Vy ste tu pánom," odvetila Kráska a celá sa chvela od strachu.

- "Nie, paňou ste tu vy a ja splním všetky vaše želania, vy ste tu kráľovnou."

Pretože Kráska neodpovedala a ani sa neodvážila naňho pozrieť, Zver pokračoval:

- "Myslíte si, že som škaredý, že?"

- "Áno," odpovedala Kráska. "Nemohla by som vám povedať nepravdu, ale som presvedčená, že máte dobré srdce."

Už sa tak veľmi nebála, ale keď sa Zver spýtal:

"Chceli by ste sa stať mojou ženou?" skoro omdlela a odvetila trasúcim sa hlasom obávajúc sa zlosti netvora:

- "Nie Zver, to nie!"

Zver zmizol a ona začula jeho beznádejné výkriky.

Dni plynuli, ale Kráska nezabúdala na to, že sem prišla zomrieť. Raz uvidela v zrkadle, že jej otec od veľkého žiaľu ochorel. Rozplakala sa a prosila Zvera:

- "Dovoľte mi, aby som mohla navštíviť svojho otca, inak zomriem. Sľubujem vám, že sa za pár dní vrátim..."

- "Ak sa nevrátite, bude to moja smrť," povedal Zver. "Zajtra sa zvitáte so svojim otcom, lebo si to želáte. Vezmite si tento prsteň a keď sa budete chcieť vrátiť, ľahnite si a stlačte ho silno v dlani."

Druhý deň ráno sa Kráska zobudila v dome svojho otca. Dlho ho objímala a radovala sa spolu s ním. Jej dve sestry sa medzitým vydali za veľmi bohatých mužov, ako si to želali, ale ich muži ich nedokázali urobiť šťastnými. Keď im Kráska rozprávala, ako láskavo sa k nej Zver správa, nedokázali zakryť svoje nepriateľstvo, a preto sa proti nej spikli a snovali zlé plány.

- "Zver zomrie, ak sa Kráska za niekoľko dní nevráti na zámok. Zdržíme ju tu." Predstierali, že sú veľmi smutné, keď Kráska chcela odísť a uprosili ju, aby ešte zostala doma.

Desiatu noc, keď bola Kráska v dome svojho otca, sa jej sníval strašný sen. Uvidela Zvera v zámočkom parku, ležal na tráve a vyzeral ako mŕtvy. Vyčítala si, že nedodržala svoj sľub a pripomenula si priateľstvo, ktoré pociťovala k netvorovi. Uchopila prsteň, pevne ho stlačila v dlani a opäť zaspala.

Druhý deň ráno sa prebudila na zámku Zvera. Netrzeplivo očakávala hodinu podávania večere, kedy sa Zver pravidelne objavoval, ale tentoraz sa nikto neukázal. Čakala dlho a

potom, celá nešťastná, behala po zámku a volala ho. Nikto jej neodpovedal. Zrazu si spomenula na svoj sen a ponáhľala sa do parku, kde našla Zvera ležať na tráve v mdlobách.

Objala ho a šepkala mu:

- “Prebudte sa môj milovaný Zver. Myslela som, že k vám cítim len priateľstvo, ale teraz viem, že nemôžem bez vás žiť. Nezomierajte, stanem sa vašou ženou.”

Len čo Kráska vyslovila tieto slová, zámok zažiaril tisícmi svetlami a Zver sa premenil na mladého a krásneho princa.

- “Kde je Zver?” spýtala sa Kráska.

- “To som bol ja,” odvetil princ. “Jedna čarodejnica ma zakliala do podoby zvera, v ktorej som musel žiť dovtedy, kým sa za mňa nebude chcieť vydať krásna dievčina. Jedine vy ste ma mohli zachrániť vďaka vašej добрote.” V ten istý deň vystrojili veľkolepú svadbu a žili spolu šťastne dlhé roky vo svojom kráľovstve. V záhrade, ktorá pre nich znamenala nový

život, zasadili veľa krásnych ruží.

Cisárovo nové šaty

Pred dávnymi rokmi žil cisár, ktorý mal tak nesmierne rád pekné, nové šaty, že všetky peniaze vydával na parádu. Nestaral sa o svojich vojakov, nedbal o divadlo ani o poľovačky; stále sa chcel ukazovať v nových šatách. Každú hodinu mal iný odev, a ak sa obyčajne hovorí o kráľovi, že zasadá v rade, tak tu sa vždycky vravelo: "Cisár je v obliekárni!"

Vo veľkom meste, kde cisár býval, žilo sa veselo, každý deň prichádzalo veľa cudzincov.

Raz sem prišli dvaja šaľbiari, vydávali sa za tkáčov a vraveli, že vedia utkať najkrajšiu látku, akú si len možno predstaviť. Táto látka bude mať nielen neobyčajné farby a vzorku, ale šaty z nej budú mať takú podivuhodnú vlastnosť, že budú neviditeľné pre každého, kto nie je súci pre svoj úrad alebo kto je nevýslovne hlúpy.

'To by ale boli znamenité šaty,' pomyslel si cisár. 'Ak by som si ich obliekol, hneď by som spoznal, ktorí ľudia v mojej ríši nie sú schopní zastávať im zverený úrad. Mohol by som rozoznať hlúpych od múdrych! Ba veru, tú látku mi musia zaraz utkať!' A hneď vyplatil šaľbiarom hŕbu peňazí, aby sa mohli pustiť do práce.

Hneď si aj postavili svoje krosná, tvárili sa, akoby pracovali, ale na vretenách nemali vôbec nič. Bez dlhého premýšľania si vypýtali najjemnejší hodváb a najkrajšie zlato. Všetko si poschovávali do vlastných vreciek, a potom dlho do noci pracovali na prázdnych krosnách.

'Teraz by som rád vedel, koľko už toho natkali!' pomyslel si cisár, ale čudne sa mu zvieralo srdce, keď si pomyslel, že kto je hlúpy alebo celkom nesúci pre svoj úrad, nemôže látku vidieť. Myslel si, pravdaže, že sám o seba sa nemusí obávať, ale jednako len by bol rád niekoho najprv poslať pozrieť, ako to vyzerá. Všetci ľudia v meste vedeli, akú podivuhodnú silu má látka a všetci túžili vidieť, aký neschopný alebo hlúpy je ich sused.

'Pošlem ku tkáčom svojho starého, poctivého ministra!' pomyslel si cisár. 'On najlepšie posúdi, ako látka vyzerá, lebo má rozum a nikto nezastáva lepšie svoj úrad ako on!'

Šiel teda starý dobrý minister do sály, kde dvaja šaľbiari pracovali na prázdnych krosnách. 'Bože na nebi!' pomyslel si starý minister a div si oči nevyočil, 'veď ja nič nevidím!' Ale nahlas nič nepovedal.

Obaja podvodníci ho pozývali bližšie a pýtali sa, či látka nemá krásnu vzorku a nádherné farby. Potom ukázali na prázdne krosná a úbohý starý minister otváral oči, div mu z jamôk nevypadli, ale nevidel nič, lebo na krosnách nič nebolo. 'Bože môj!' zhrozil sa, 'vari som hlúpy? To som sa nikdy nenazdal a nik sa to nesmie dozvedieť! Vari nie som súci pre svoj úrad? Nie, nikomu nesmiem povedať, že látku nevidím!'

“No, nič nevravíte o látke!” prihovoral sa šaľbiar, čo tkal.

“Ó, je nádherná, čarokrásna!” povedal starý minister a pozrel cez okuliare. “Tá vzorka a tie farby! – Veru, musím povedať cisárovi, že sa mi nevýslovne páči!”

“Ach, to nás teší!” povedali obaja tkáči a vymenovali farby i vzorku podľa názvov. Starý minister pozorne počúval, aby to mohol povedať cisárovi, keď príde domov. A tak aj urobil. Teraz žiadali podvodníci ďalšie peniaze a nový hodváb i zlato, čo potrebovali na tkanie. Všetko vopchali do vlastných vreciek, na krosná nedali ani vlákenko, ale ako predtým i teraz tkali na prázdnych krosnách.

Čoskoro poslal cisár iného poctivého úradníka pozrieť, ako tkáči pokračujú v práci a či už bude látka hotová. Pochodil tak ako minister. Hľadel a hľadel, ale keďže tam boli len prázdne krosná, nemohol nič vidieť.

“No, nie je to pekná látka?” vraveli šaľbiari, vysvetľovali mu a ukazovali na nádhernú vzorku, ktorá vôbec nejestvovala.

‘Hlúpy predsa nie som!’ pomyslel si dvoran, ‘že by som teda nebol súci pre svoj úrad? To je ale smiešne! No jednako, nik to nesmie spozorovať.’ Potom pochválil látku, ktorú nevidel, a uistil ich, že má radosť z takých krásnych farieb a utešenej vzorky. “Áno, látka je ozaj čarokrásna!” povedal cisárovi.

Všetci ľudia v meste rozprávali o nádhernej látke.

Teraz i sám cisár chcel vidieť látku, pokiaľ bude ešte na krosnách. Vybral sa k prešibaným šaľbiarom s celým zástupom význačných mužov, medzi ktorými boli aj starí, poctiví úradníci, ktorí tam boli už predtým. Šaľbiari teraz tkali ostopäť, lenže bez jediného vlákna na prázdnych krosnách.

“Ach, veď je to grandiózne!” vraveli obaja poctiví úradníci. “Pozrite len, vaše veličenstvo, na tú vzorku, na tie farby!” a ukazovali na prázdne krosná, lebo sa nazdali, že ostatní istotne látku vidia.

‘Čože je to!’ pomyslel si cisár, ‘ja nič nevidím! To je strašné, som vari hlúpy? Alebo azda nie som súci cisár? To by bolo to najstrašnejšie, čoho som sa mohol dožiť!’ – “Ó, látka je pekná!” povedal teda cisár. “Som s ňou nanajvyš spokojný!” prikyvoval a pozoroval prázdne krosná. Nechcel povedať, že nič nevidí. Celý sprievod, čo prišiel s cisárom, pozeral a pozeral, ale nevidel viacej ako ostatní. No všetci vraveli tak ako cisár: “Ó, látka je veľmi pekná!” a radili mu, aby si šaty z tejto látky po prvý raz vzal na veľkú procesiu, ktorú práve pripravovali. “Je

to grandiózne, úchvatné, excelentné!” letelo od úst k ústam a všetci boli s látkou nanajvyš spokojní.

Cisár dal každému šal'biarovi rytiersky kríž do gombíkovej dierky a titul cisárskeho tkáča.

Pred procesiou celú noc sedeli šal'biari pri práci a mali zapálených šesťnásť svetiel. Ľudia sa mohli presvedčiť, že majú naponáhlo, aby cisárovi šaty zavčasu zhotovili. Tvárili sa, akoby vyberali látku z krosien, strihali vo vzduchu veľkými nožnicami, šili ihlou bez cverny a napokon povedali: “Prosím, šaty sú už hotové!”

Sám cisár ta zašiel so svojimi urodzenými gavaliermi a obaja šal'biari zdvihli ruky do výšky, akoby v nich niečo držali a povedali: “Hľa, to sú nohavice! a tuto košeľa! tu zasa plášť!” a tak pokračovali. “Sú ľahké ani pavučinka! Človek by sa temer nazdal, že nemá nič na tele, ale v tom je práve čaro týchto šiat!”

“Áno!” povedali gavalieri, ale nevideli nič, lebo tam ani nič nebolo.

“Vaše cisárske veličenstvo, ráčte si teraz najmilostivejšie vyzliecť šaty!” povedali šal'biari.

“Potom vám oblečieme nové, tuto, pred týmto veľkým zrkadlom!”

Cisár sa vyzliekol a šal'biari sa tvárili, akoby mu po kúsku obliekali nové šaty, ktoré mu ušili; chytali ho okolo pása, a potom akoby mu niečo priviazali a to mala byť vlečka. Cisár sa obracal a zvítal pred zrkadlom.

“Ach, či sú len krásne! Ako znamenite pristanú!” vraveli všetci. “Tá vzorka! Tie farby! Je to drahocenný odev!”

“Vonku čakajú s cisárskymi nebesami, ktoré v sprievode ponosú nad vašim veličenstvom!” oznámil hlavný ceremoniár.

“Áno, som pripravený!” povedal cisár. “Nože, pristanú mi?” A potom sa ešte raz obrátil pred zrkadlom, lebo teraz sa chcel tváriť, akoby naozaj obdivoval svoje nádherné šaty.

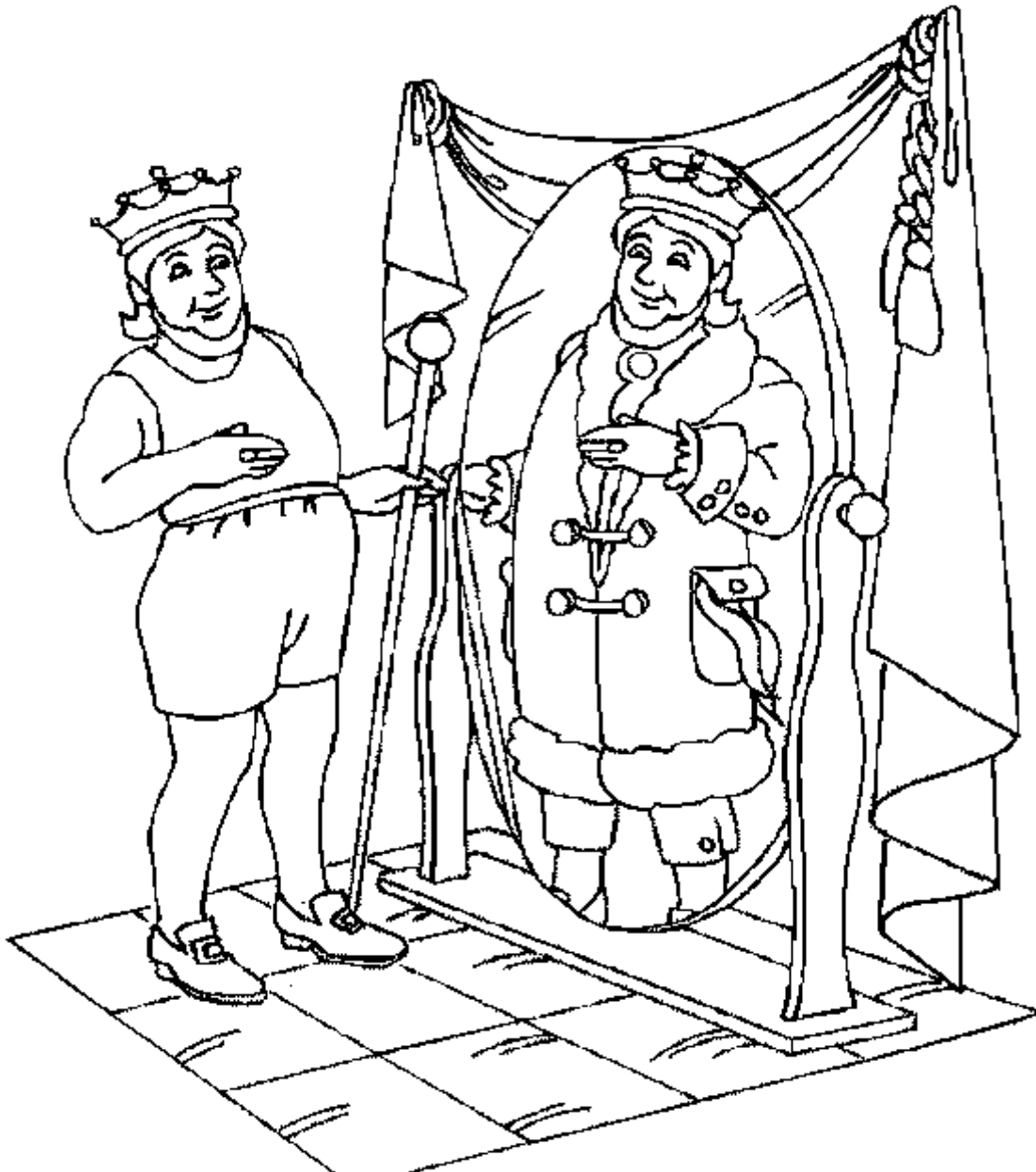
Komorníci, čo mali niesť vlečku, macali po dlážke, akoby vlečku dvíhali. Držali ruky vo vzduchu a netrúfali si prezradiť, že nič nevidia.

A tak šiel cisár v sprievode pod nádhernými nebesami a všetci ľudia na ulici a v obkloch vraveli: “Ach, aké nádherné šaty má cisár! Akú čarokrásnu vlečku na rúchu! Ach, či mu len pristane!” Nikto sa nechcel prezradiť, že nič nevidí, lebo by nebol súci pre svoj úrad, alebo by bol nevýslovne hlúpy. V nijakých šatách nemal cisár taký úspech.

“Ale veď je nahý!” povedalo ktorési dieťa. “Bože na nebi, čujte ten nevinný hlas!” povedal otec. A ľudia si šepkali, čo povedalo dieťa.

“Veď je nahý, malé dieťa to povedalo, nahý je!”

“Nahý je!” volal nakoniec všetok ľud. Tu cisára zamrazilo, lebo sa nazdal, že majú pravdu, ale pomyslel si: ‘Teraz musím vydržať po celý sprievod.’ A vykračoval si ešte pyšnejšie a komorníci niesli vlečku, ktorej vôbec nebolo.

Ako išlo vajce na vandrovku

Zunovalo sa vajcu na polici ležať. Urobilo: kotúl! – a pustilo sa do sveta. Ide, ide – dáva pozor na skaly a jamy. O skalu by sa roztrevalo, z jamy by sa nedostalo. Ide, ide – stretne raka.

„Kdeže ideš?“ rečie vajce.

„A ty že kde?“ rečie rak.

„Idem na vandrovku!“

„A keď je tak, pôjdem s tebou!“

Boli teda dvaja. Hneď sa im šlo veselšie. Pustili sa aj do spevu.

Idú, idú – stretnú kačku.

„Kdeže ideš?“ opýta sa vajce.

„A vy že kde?“ opýta sa kačka.

„Ideme na vandrovku!“

„A keď je tak, pôjdem s vami!“

No, už boli traja. Do tretice všetko dobré.

Idú, idú – stretnú moriaka.

„Kdeže ideš?“ rečie vajce.

„A vy že kde?“ rečie moriak.

„Ideme na vandrovku. Hybaj aj ty s nami!“

„Dobre, pôjdem!“ pristal moriak. A už boli štyria.

Idú, idú – stretnú koňa.

„Kdeže ideš?“ rečie vajce.

„A vy že kde?“ rečie kôň.

„Ideme na vandrovku. Hybaj aj ty s nami!“

„Dobre, pôjdem!“ pristal kôň. Už boli piati. Piati dobrí kamaráti.

Idú, idú – stretnú vola.

„Kdeže ideš?“ rečie vajce.

„A vy že kde?“ rečie vól.

„Ideme na vandrovku. Malá hřba pýta viac: pod' s nami aj ty!“

„Dobre, pôjdem!“ pristal vól.

Už boli šiesti.

Idú, stretnú kohúta.

„Kdeže ideš?“ rečie vajce.

„Ba vy kde toľkí?“ rečie kohút.

„Ideme na vandrovku. Pod', bude nás sedem!“

„Keď sedem, tak sedem!“ povie kohút a pridal sa k nim.

Vandrovali siedmi tovariši, vandrovali, až ich omrklo – a oni v tmavej hore! Chodník sa stratil, nevedeli, čo si počať. Hore pusto – dolu pusto, kde sa tu uchýliť? A boli aj hrozne hladní! No keď nik nevedel rady, pohlo vajce rozumom.

„Vyleť na smrek,“ povie kohútovi. „Poobzeraj sa a povedz, čo uvidíš!“

Vyletel kohút na vysoký strom. Díva sa, obzerá – nič! No odrazu len radostne zatrepoce krídlami:

„Kikirikí! Svetlo vidím, svetlo!“

A naozaj. Ďaleko v tme žiari malý oblôčik.

„Leť v tú stranu, kde je svetlo,“ káže vajce. „My pôjdeme za tebou.“

Kohút sa pustil v tú stranu, ukazuje cestu. Továriši idú za ním ani na hotové. Na veľa putovania prišli na polianku. Na polianke stojí malá chyžka. Tu povie vajce koňovi:

„Zabúchajže na dvere!“

Kôň zabúcha, z chyžky vyjde stará tetka:

„Čo tu chcete?“ okríkne ich. „Už aj choďte preč! Len čo sa moji chlapci vrátia, zomelú vás na kašu!“

„Ech, zomelú, nezomelú,“ vraví vajce, „čo ťa po tom! Len nám, siedmim tovarišom, daj jesť, daj piť, daj nocľah!“

„Ba ešte čo!“ povie tetka. „Ja takým skaderuka-skadenoha pozbieraným ošklbancom nič nedám!“ Ale vajce rozkázalo volovi:

„Naber zlú tetku na rohy a zanes do hory!“

Vól nabral zlú tetku na rohy, zaniesol do hory a zhodil do jamy. Potom sa vrátil do chyžky. Zatiaľ šiesti tovariši vošli do izby. Našli tam stôl prestretý pre siedmich. Na stole variva a pečiva, koľko sa komu len ráčilo! Bývali tam siedmi zbojníci a práve ich tetka čakala

s parádnuou večerou. Ešte naši tovariši ani nezasadli k stolu, už bolo čuť taký huk a lom, až hora praš'ala. To zbojníci prichádzali.

Čo tu robiť? Dobrá rada hodna groš. Vajce ju zas vedelo:

„Ty vyleť na žrdku!“ šeplo chytro kohútovi.

„Ty si staň v izbe za dvere!“ šeplo chytro koňovi.

„Ty vyleť na pec!“ šeplo chytro moriakovi.

„Ty sadni pod lavicu!“ šeplo chytro kačke.

„Ty zalez do kanvy!“ šeplo chytro rakovi.

„A ja?“ samo si vajce povedalo, „ja sa vryjem do popola.“

Tak sa všetci skryli, svetlo vyhasili – a čakali.

Dôjdu zbojníci ku chyžke, a svetla v nej nevidia.

„Čože sa porobilo?“ vravia. „Ved' vari nám tetka nezaspala?“

Najväčší z nich povie:

„Hneď ta nazriem, čo je! Len chvíľu počkajte, aby ste tie nazbýjané veci na hrbu nestrepali!“

A pobral sa dnu. Vojde do pitvora.

Tu ho vezme vól na rohy a bác ho cez otvorené dvere do izby! Tam hneď spoza dverí buchne ho kôň kopytom.

„Ej, káže je toto skaza! Počkaj, hneď ti posvietim do očí!“ rečie zbojník a skočí k pahrebe, že svetlo roznieti. Rozhrnie pahrebu, začne fúkať. Tu žeravý uhlík pripečie vajce a ono: fúk!

Puklo a nafúkalo zbojníkovi plnú tvár horúceho popola. Ako podstrelený skočí zbojník ku kanve umyť si oči i tvár. Ale ako načrie rukou, chmat mu rak prsty do štipcov! Mykne zbojník rukou, prevrhne kanvu, urobí veľký hurt. Na ten hurt zatrepe kačka krídlami a zatakoce:

Ták, ták, ták!”

Moriak zahrmoce na peci lopatami, kýva hlavou a zahudruje:

„Hudri-hudri!“

Kôň ešte len teraz búšil chlapa zadnými nohami do chrbta, že ten hneď vyletel do pitvora.

Tam ho zase vól nabral na rohy a vyšmaril na dvor. K tomu kohút na žrdke sa celým hrdlom ozýva:

„Kikirikí! Kokoré!“

Došliapaný, doráňaný zbojník doletí ako bez duše ku kamarátom.

„Ká skaza sa to tam robí?“ opytujú sa ho. A on ledva dych popadá, čo tak sype zo seba:
„Ťáj, je tam zle-nedobre! Chcel som sa len na prstoch prikradnúť, a oni ma sami strčili medzi seba. Ako si chcem roznieť, aby som aspoň videl – fúk! vybúšil mi spod komína puškár rovno do tváre. Siahnem rukou do kanvy, že si oči vymyjem, tam krajčír s nožnicami – a šmyk! Dobre mi prsty neodstrihol. Medzi lavicami tkáč rozohnal krosná, treskol ma člnkom po hlave a volal: “Tak, tak!“ Na peci pekáč chystal na mňa lopaty a dudral: „Udri, udri!“ Spoza dverí vyskočil čižmár, vybúchal ma kopytom a vysotil do pitvora. Tu šelma sedliak vzal na mňa železné vidly a vyhodil ma na dvor. Šťastie moje, že som sa nedal vyhodit' na žrdku. Tam už ako na hotovej šibenici čakal na mňa kat a volal: „Sem s ním! Sem hore!“ Nečakali zbojníci, kým by sa to všetko na nich vyhrnulo z chalupy! Pobrali tí nohy na plecica a hybaj! Nechali tam všetko, aj čo kedy nazbýjali.

Ale naši tovariši a sedmorí majstri si potom zasadli k stolu.

Hostina bola hotová. Jedli, pili, hodovali – a pod strechou nocovali. Len vajce sa necítilo dobre. Nechcelo sa mu už ďalej, a tak na druhý deň bolo po vandrovke.

Dramatizácia

VAJCE: Som vajce, obyčajné vajce. Guľaté a špicaté. Aj keď azda viac guľaté ako špicaté, lebo jesť mi chutí.

Možno i preto som väčšie ako iní rovesníci. Bývam tuohl'a v domčeku, v takom peknom zo slamy.

V inom ani nemôžem, lebo mám krehké telo a keby som sa nechtiac mocnejšie oprelo o stenu, ľahko by som si mohlo ublížiť. Tak sa cítim bezpečne. Slamený múrik je mäkučký a preto sa oň môžem oprieť. Aj dlážku mám zo slamy, tiež je mäkučká.

Rado sa na nej povaľujem, je na nej príjemne teplúčko. No nie, nie, nemyslíte si, že sa na nej váľam celý deň. Rado si vyjdem na vzduch, poprechádzať sa, aby som bolo zdravé. Na vzduchu je milo. Ani by ste neverili, ako sa po takej dobrej prechádzke oddychuje. V hlave čisto a v pľúcach tiež. A tak som hútal, rozhutoval a vyhútal, že sa vyberiem na vandrovku.

Aj keď priznám sa, nerado vandrujem samo, som vyslovene spoločenské vajce. V dobrej družine je život veselší. Aha, tamto sa vlečie priateľ rak. Hádám sa pridá ku mne. He..ěj susedko!

RAK: He..éj!

VAJCE: Kdeže, kde? Na prechádzku?

RAK: Tak, ak, vybral som sa trochu klepetá povyt'ahovať.

VAJCE: Dobre teda. Aj ja si reku trochu vzduchu glnem. Zdravie si treba šanovať.

RAK: Ved' to, ved' to.

VAJCE: Počúvaj sused a čo keby sme sa vybrali spolu na vandrovku. Hm?

RAK: Nedbám teda, vo dvojici sa nám bude dobre vandrovať

VAJCE: Poďme teda.

VAJCE: Zdravím ťa priateľ moriak. Kdeže kde?

MORIAK: Na prechádzku.

RAK: Pridaj sa k nám!

MORIAK: A vy kdeže ste sa vybrali?

VAJCE: Na vandrovku. Poď s nami. Do tretice všetko dobré.

MORIAK: Hm. Keď traja, tak traja: Nedbám.

VAJCE: Poďme teda.

-VAJCE: Aha ho, čoto tu za veľký spolok. Kačka Rapotačka, kohútik Jarabáčik

RAK: s volom a koňom v družnej debate.

VAJCE: Tak ako kamaráti, besedujete?

KAČKA: Kač, kač, vysvetľujem kde som bola na výlete.

VOL: Mú. A dumáme, dumáme, mú.

KOŇ: Že by sme sa mali dakde vybrať.

VAJCE: Pravdu, pravdu máš priateľ vôl, treba niečo skúsiť. My sme sa s rakom a moriakom vybrali na vandrovku.

KAČKA: Kač, kač, kač a kde?

VAJCE: Do sveta.

VOL: Do sveta vravíš? Mú

VAJCE: Tak veru. Keď chcete, pridajte sa k nám.

KAČKA: Myslím, že by sme sa mali.

VAJCE: Skvelé, bude nás sedem a to už je riadna družina.

VESELÁ SME DRUŽINA, DOBRÚ VOLU MÁME. NA VANDROVKU DO SVETA SA
RADI VYBERÁME.

POCHODÍME PO SVETE, VŠETKO POPREZERÁME A NA KONIEC TEJ CESTY SI
PIESEŇ ZASPIEVAME.

LA, LA.....

VESELO JE V DRUŽINE, KEĎ JE DOBRÁ VOLA. VEĎ S PESNIČKOU NA PERÁCH SA
KAŽDÁ STAROSŤ

ZDOLÁ.

.

Janko Polienko

V domčeku na brehu potoka býval muž so ženou. Nemali detí a to ich veľmi trápilo. Jedného dňa vraví žena mužovi:

„Počuj, starký! Keď sa nám už nijaké dieťaťatko nenarodilo, vystrúhaj dáke aspoň z dreva.“

Muž mal práve trošku času, vyhľadal teda pekné lipové polienko a vystrúhal z neho chlapčeka. Krásny chlapček to bol, vyzeral aj múdry, aj smelý, mal iba tú jedinou chybu, že nebol živý. Ale mamka si ho aj tak k srdcu pritisla, do plienočiek zavila, do kolísky vložila, kolísku rozhojdala a takto mu zaspievala:

Hajaj, búvaj, synáčik, upečiem ti koláčik, uvarím ti sladkej kaše, potešenie naše.

Zaspievala prvý raz, drevený chlapček zažmurkal očami. Zaspievala druhý raz, drevený chlapček pomrvil rúčkami. Zaspievala tretí raz, a tu drevený chlapček vyskočí z kolísky, objíme si mamku aj otca a vraví:

„Nuž dajte toho koláča, dajte tej sladkej kaše!“

Tí obaja hneď naznášali, čo len doma mali, kým toho nebolo za vrchovatý stôl. Tak si oni uvítali synčeka. A že sa im narodil z polienka, dali mu meno Janko Polienko.

Janko Polienko rástol ako z vody a s vodou si aj dobre rozumel. Otec mu spravil člnok a Janko plával na ňom hore potokom, dolu potokom, a zakaždým nachytal plno rýb. Tak pomáhal otcovi zháňať obživu. A mamka mu nosievala k vode obed. Vždy, keď prišla na breh, zaspievala milým hlasom:

Pod' sem, drahý synáčik, nesiem ti ja koláčik, nesiem ti ja sladkej kaše, potešenie naše.

A Janko, nech bol akokoľvek ďaleko, vždy ten spev počul, priplával na svojom člnku, najedol sa, uzhováral s mamičkou a znova sa pobral chytať ryby.

Tak si oni žili, v pokoji nažívali a ani len netušili, že na nich striehne nešťastie.

V hustej hore na druhej strane potoka bývala striga. Veľa rás počula, ako Jankova mamka volá svojho synčeka, a naučila sa jej pieseň. Jedného dňa na poludnie prikradla sa na breh potoka a zaspievala:

Pod' sem, drahý synáčik, nesiem ti ja koláčik, nesiem ti ja sladkej kaše, potešenie naše.

Janko Polienko ju počul a čudoval sa: hlas je akýsi iný, chrapľavý, ale pieseň je mamkina. Možnože mamka prechladla a zachrípla, nesmie ju nechal dlho čakať. Zvrtol sa so svojim člnkom a priplával na to miesto, odkiaľ počul spev. No ledva vystúpil na breh, spoza krika vyskočila striga, zdrapila chlapca a bežala s ním do svojej chalupy uprostred hlbokaj hory. Zamkla ho do komory a išla rozkúriť pec, že Janka upečie.

Vedel on, neboráčik, že je zle, ale nestratil hlavu. Obzeral sa po komore, či by sa z nej nedalo ujsť. Ako sa tak obzerá, zbadá v kúte myšaciu dieru. Aj to je dačo!

Začne sa on cez tú dieru z komory prelúpať. Všetky nechty si oblámá, všetky prsty do krvi poodieral, kým sa mu podarilo prehrabať von. On z komory – a striga do komory! Hľadá ho, lebo oheň už v peci pukoce.

Ale komora je prázdna, v stene diera prelúpaná. Hned' ona vedela, koľko udrelo, a pustila sa za Jankom. On tri kroky, ona jeden – už-už-už ho dolapí!

A tu si chlapec všimne vysoký dub, konáre má až pod samými oblakmi. Začne sa on na ten dub škriabať, vrtko ani veverica, raz-dva je na vrchovci.

Tam si sadne na konár a čaká, čo už teraz bude.

Striga sa jeduje, len-len že ju od zlosti nerozhodí: chlapča je, aha, tuto, celkom blízko, a predsa ako ďaleko. Dávno sa ona zabudla škriabať po stromoch.

Vrátila sa do chalupy, doniesla si tri sekery a začala ten velikánsky dub stínať.

Zle je, zle je, uvedomuje si neborák Janko. A práve vtedy zbadá na oblohe krdel' divých husí.

Zavolá na ne prosebne:

Húsky, húsky, húsence, vezmite ma na krídlence, zaneste ma za hory do mamkinej komory, tam sa dobre najete, do vôle napijete.

Ale husi mu vravia:

„Za nami letí druhý krdel', ten nech ťa vezme.“

Práve vtedy sa strige zlomila prvá sekera a dub sa zaknísal. Janko Polienko hľadá, vyzerá, kto by mu pomohol v nešťastí. A tu zbadá na oblohe druhý krdel' husí. Zavolal na ne úpenlivo:

Húsky, húsky, húsence, vezmite ma na krídlence, zaneste ma za hory do mamkinej komory, tam sa dobre najete, do vôle napijete.

Ale husi mu vravia:

„Za nami letí ešte jedna hus, tá nech ťa vezme.“

V tej chvíli sa strige zlomila druhá sekera a dub sa nebezpečne zaknísal, už-už-už sa zvalí.

Tu letí ponad samý vrchovec osamelá stará hus. Janko Polienko zavolať zúfalým hlasom:

Húska, húska, husička, vezmi ma na krídlíčká a zanes ma za hory do mamkinej komory, tam sa dobre naješ, do vôle napiješ.

Hus mu vraví:

„Chytro si mi sadni na chrbát!“

Janko Polienko si na ňu sadol a v tej samej chvíli sa velikánsky dub s praskotom zvalil na zem.

Stará hus preletela ponad tú veľkú, hlbokú horu, preletela aj ponad potok a zosadla s Jankom na streche jeho rodného domčeka. Janko Polienko nakukne komínom do izby a vidí, ako tam otec s mamkou pri obede sedia, no jesť nejedia, synčeka oplakávajú, slzy im do misy cupkajú.

A tu on zavolať:

„Neplačte, otec a mamka moja, veď som ja tu!“

Tá radosť sa nedá slovami opísať! Všetci traja plakali, ale teraz už od šťastia. Ešte i stará hus, čo Janka zachránila, ukradomky vyronila slzu. A ďalej už ani neletela, ostala bývať v domčeku na brehu potoka a nikdy to neobanovala.

Kocúr v čižmách

Jeden mlynár mal troch synov, mlyn, somára a kocúra. Synovia mleli, somár donášal obilie a odnášal múku a kocúr chytal myši. Keď mlynár zomrel, synovia si takto rozdelili dedičstvo: najstarší dostal mlyn, stredný somára a najmladší kocúra; viacej sa mu neušlo. Bol preto smutný a takto si vrazil: – Ja som predsa dostal to najhoršie. Môj najstarší brat môže mlieť, druhý sa môže nosiť na somárovi, ale čože si počať s kocúrom? Dám si z jeho kože urobiť rukavice a budem mať pokoj.

– Počuj, – začal kocúr, ktorý rozumel všetkému, čo vrazil najmladší syn, – nezabíjaj ma pre pár ledajakých rukavíc, radšej mi daj ušiť čižmy, aby som sa v nich mohol ukázať medzi ľuďmi. Uvidíš, že ti budem skoro na dobrej pomoci.

Mlynárov syn sa takej kocúrovej reči začudoval, ale keďže práve vtedy šiel okolo obuvníka, zavolať ho, aby kocúrovi odmerala čižmy. Keď boli čižmy hotové, kocúr si ich obul, vzal si vreco, naspodok doň nasypal obilie, navrch priviazal šnúru, aby mal čím zaťahovať, prehodil si vreco na chrbát a na zadných nohách vyšiel z domu do sveta, celkom ako človek.

V tom čase vládol v krajine kráľ, ktorý veľmi rád jedával prepelice. Iba po biede sa človek dostal čo len k jednej. V lese ich síce bolo plno, ale boli také plaché, že z nich neukoristil ani jeden poľovník. Kocúr to vedel a hútal, ako by si pomohol. Keď prišiel do hory, otvoril vreco, porozhňal v ňom zrno, šnúru pustil do trávy a jej koniec pretiahol za krovie. Obišiel krovie, učupil sa a striehol. Čoskoro prileteli prepelice, zbadali zrno a jedna za druhou skackali do vreca. Keď ich dnu bolo už hodne, kocúr potiahol šnúru, pribehol k vrecu a prepeliciam povykrúcal krky. Potom si prehodil vreco cez chrbát a šiel rovno do kráľovského zámku.

Stráž zvolala: – Stoj! Kdeže!?

– Ku kráľovi, – krátko odvetil kocúr.

– Máš ty zdravý rozum? Kocúr, a ku kráľovi?

– Nech len ide, – povedal druhý. – Kráľovi je aj tak často dlhá chvíľa, možno ho kocúr rozveselí miaukaním a pradením.

Keď kocúr prišiel pred kráľa, poklonil sa mu a riekol: – Môj pán, urodzený gróf, – a pritom vyslovil dlhé a vznešené meno, – sa pánu kráľovi porúča a posielala mu prepelice, ktoré práve chytil do slučky. – Kráľ sa začudoval pekným tučným prepeliciam, bol od radosti celý bez seba a rozkázal, aby dali kocúrovi z pokladnice do vrecka toľko zlata, koľko len unesie: – Toto daj svojmu pánovi, a že mu za jeho dar veľmi pekne ďakujem.

Úbohý mlynársky syn sedel zatiaľ doma pri obloku a s hlavou v dlaniach myslel na to, že na kocúrove čižmy dal posledný groš a že čo mu kocúr za to môže doniesť. Vtom vošiel kocúr do izby, zhodil z chrbta vrece, rozviazal ho a pred mlynára vysypal číre zlato. – Tu máš za čižmy, a kráľ ťa dáva aj pozdravovať a pekne sa ti poďakúva.

Mlynár sa nad tým bohatstvom zaradoval a nijako nemohol prísť na to, kde sa vzalo. Ale kocúr, zatiaľ čo si vyzúval čižmy, mu všetko vyrozprával a nakoniec povedal: – Už máš dosť peňazí, ale zajtra si zase obujem čižmy, lebo musíš byť ešte bohatší.

Druhé ráno šiel kocúr zase na poľovačku a prišiel ku kráľovi s bohatým úlovkom. Tak to šlo deň čo deň a kráľ si kocúra tak obľúbil, že sa po kráľovskom zámku mohol prechádzať, kde len chcel. Raz bol kocúr v kráľovskej kuchyni pri sporáku a zohrieval sa. Tu vošiel kočiš a klial: – Bodaj by kráľa aj s princeznou parom vzal. Chcel som ísť do hostinca zahrať si v karty a vypiť si, a tu ich musím povoziť okolo jazera.

Keď to kocúr počul, odplazil sa domov a povedal svojmu pánovi: – Ak sa chceš stať grófom a byť bohatý, poď so mnou k jazeru a kúp sa v ňom.

Mlynár kocúra poslúchol a šiel s ním k jazeru. Tu kocúr vzal jeho šaty, odniesol ich preč a skryl. Práve vtedy prichádzal na koči kráľ. Vtom kocúr začal úpenlivo lamentovať: – Ach, najvznešenejší kráľ! Kým sa môj pán kúpala v jazere, akýsi zlodej mu ukradol šaty. Teraz je pán gróf vo vode a nemôže vyjsť von, a ak tam ostane dlhšie, prechladne a umrie.

Keď to kráľ počul, kázal zastaviť koč a jeden z jeho sluhov musel uháňať po šaty. Pán gróf si obliekol nádherné šaty, a pretože mu kráľ aj tak bol za prepelice zaviazaný, musel si prisadnúť k nemu do koča. Princezná sa tiež nenahnevala, lebo gróf sa jej celkom páčil.

Kocúr bežal vopred, pribehol na veľkú lúku, kde robilo okolo sto ľudí. – Čia je to lúka, ľudkovia? – opýtal sa kocúr. – Veľkého čarodejníka, – znela odpoveď. – Počujte, teraz prejde tadiaľto na koči kráľ, a keď sa opýta, čia je to lúka, odpovedzte: grófova. Ak tak nepoviete, budete všetci synmi smrti.

Potom šiel kocúr ďalej a prišiel k poľu s obilím, za ktorým bola hora. Boli tam ženci a drevorubači a s nimi sa dohodol takisto. Všetci sa za ním obzerali, a že vyzeral tak čudne a

chodil v čižmách ako človek, báli sa ho. Čoskoro prišiel k čarodejníkovmu zámku, vošiel bezočivo dnu a poďho rovno pred čarodejníka. Čarodejník si ho nedôverčivo obzeral a spýtal sa ho, čo chce. Kocúr sa mu poklonil a povedal: – Počul som, že sa môžeš premeniť na hocijaké zviera, na psa, líšku alebo vlka. To by som aj uveril, ale premeniť sa na slona, to sa mi vidí celkom nemožné. Nuž prišiel som sa o tom presvedčiť.

Čarodejník pyšne odpovedal: – To je pre mňa maličkosť. – A v tej chvíli premenil sa na slona. – To je už dačo, ale či sa premeniš aj na leva? – To je pre mňa tiež nič, – povedal čarodejník a už stál pred kocúrom ako lev. Kocúr sa tváril veľmi začudovane a volal: – Neuveriteľné, neslýchané, ale ešte neslýchanejšie by bolo, keby si sa premenil na celkom malé zviera, ako je napríklad myš. Ty iste dokážeš viac ako hociktorý čarodejník na svete, ale toto by bolo predsa len priveľa.

Čarodejník bol celý uveličený po takých sladkých slovách a riekol: – O, áno, milý kocúrik, aj to dokážem, – a už behal po izbe ako myš. Kocúr za ňou, jedným skokom ju chytil a zožral.

Za ten čas kráľ s grófom a princeznou prišli na koči k veľkej lúke.

– Čie je to seno? – opýtal sa kráľ.

– Pána grófa! – kričali všetci, ako im kocúr prikázal.

– Máte tu pekný kus zeme, pán gróf, – povedal kráľ. Potom prišli k poľu s obilím. – Čie je to zbožie, ľudia?

– Pána grófa.

– Ej, pán gróf, máte pekné role.

Potom prišli k hore. – Čie je to drevo, ľudia?

– Pána grófa.

Kráľ sa čudoval ešte väčšmi a povedal: – Vy ste zaiste bohatý človek, pán gróf, myslím, že ani ja nemám takú peknú horu.

Konečne prišli do zámku. Kocúr stál na schodoch, a keď koč zastal, zoskočil dolu, otvoril dvere na koči a povedal: – Pán kráľ, došli ste do zámku môjho pána grófa a táto česť ho urobí šťastným na celý život. – Kráľ vyšiel z koča a obdivoval nádherný zámok, ktorý bol vari ešte krajší a väčší ako jeho kráľovské sídlo. Gróf zaviedol princeznú do sály, ktorá sa celá jagala od zlata a drahého kamenia.

Onedlho mal gróf s princeznou svadbu, a keď kráľ zomrel, kráľom bol gróf a kocúr v čižmách prvým ministrom.

Úlohy- Kocúr v čižmách

1. Napíš po tri vlastnosti:

Aký bol kocúr? _____

Aký bol kráľ? _____

2. Oprav vetu. Pomáhaj si textom.

Onedlho mal kocúr s princeznou svadbu, a keď kráľ zomrel, kráľom sa stal kocúr a gróf prvým ministrom. _____

3. Čo dostali traja bratia po smrti svojho otca?

4. Napíš niekoľkými vetami, o čom bol príbeh.

O psíčkovi a mačičke

O bábike, ktorá tenko plakala.

Raz celý deň pršalo, všade bolo mokro a zima a psíček s mačičkou nemohli ísť von a nemali čo robiť. A tak sa zhovárali.

- Vieš, mačička, my by sme tiež mali mať dáke hračky, ako majú deti. Keď takto prší, mali by sme sa s čím hrať.

- Čože ja, ja tých hračiek veľa nepotrebujem. Mne stačí aj kľbko nití alebo kúšтик papiera. Ale poznám deti, ktoré majú toľko hračiek, že nevedia, čo s nimi, a ani sa potom s nimi nehrajú a len ich porozhadzujú po všetkých kútoch.

- Veru,- vrčal psíček, - a nie je to pekné od tých detí. Ani nedávajú na tie hračky pozor, majú ich špinavé, rozbité a roztrhané, škoda vravieť!

- To sú neporiadne deti, -povedala mačička. – Koľko pokazených hračiek som ti ja už videla! Takým deťom, ktoré si nevedia svoje hračky vážiť, by sa ani žiadne nemali dávať. To teda keby psíčkovia a mačičky mali hračky, iste by s nimi zaobchádzali lepšie než neporiadne deti!

- Tí určite,- povedal psíček. – A zle by so svojimi hračkami zaobchádzali len neporiadni psíčkovia a mačičky. No tých je málo, ale pri deťoch je to horšie, tie by mali mať lepší rozum než malé mačičky a psíčkovia.

A tak sa rozprávali, až z toho zaspali a spali až do rána. Keď sa prebudili, svietilo krásne slniečko a ani troška nepršalo.

- Je pekne, tak pôjdeme von, - povedali si psíček s mačičkou. A ako tak vonku chodili, počuli, ako niekde niečo tenko plače.

- Čo to tak tenulinko plače, nie je to nejaký vtáčik?- povedal psíček.

- To nebude vtáčik, to možno plače nejaký chrobáčik, že sa mu niečo stalo, - vravela mačička.

- Alebo plače nejaký motýľ, - povedal psíček.

- Alebo možno nejaká zlomená kvetinka, - rozmýšľala mačička.

Nuž hľadali, hľadali a dívali sa dookola, odkiaľ to tak tenko plače. A teraz už videli, čo to plakalo tak jemne a tenulinko. Celkom v kúte vo vysokej tráve – a tá tráva bola po daždi ešte mokrá – ležala pod žihľavou malá bábika. Nejaké decko tam tú malú bábiku stratilo alebo zahodilo a bábika tam ležala už niekoľko dní, pršalo tam na ňu, až mala šatočky celé mokré, hlavičku mala trochu obitú a bola hladná a trocha aj kašľala a bála sa tam taká sama.

- Prečo tak plačeš, bábika malá? – pýtali sa jej.

- Ja plačem, lebo mi je ľúto, že ma moje dievčatko sem len tak hodilo a že som hladná a že mi je smutno, keď som tak sama.

- Chuderka, aj nám je ťa strašne ľúto, - povedal psíček. – To dievčatko, to nebola tvoja dobrá mamička, keď ťa tak mohla hodiť a nechať. To sa takým malým dieťatkám, ako si ty, nemá robiť, lebo sú maličké a nemôžu si pomôcť.

- Vieš čo, nám je ťa tak ľúto, my sa ťa ujmemo a vezmeme ťa k nám, keď to tvoje dievčatko ťa nechcelo, - povedala mačička.

Vzali pohodenú bábiku a opatrne si ju niesli domov. Bábika už neplakala a bola rada, že sa už nemusí báť taká sama v mokrej tráve a v žihľave.

-Tak, teraz máme svoju bábiku, tú sme našli, to bude teraz ako naše dieťatko, - radovali sa psíček s mačičkou.

1. Nakresli menšie a väčšie kľbko vlny, s ktorým sa pohrá mačička...:) Môže byť aj viacfarebné...(krúživé pohyby na rozcvičenie ruky)

2. Vyfarbi tie slová, ktoré hovoria, ako správne zaobchádzať s hračkami:

šetrne ohľaduplne zle opatrne milo rozhadzovať uložiť polámať

pokaziť opraviť stratiť pošliapať dobre zahodiť

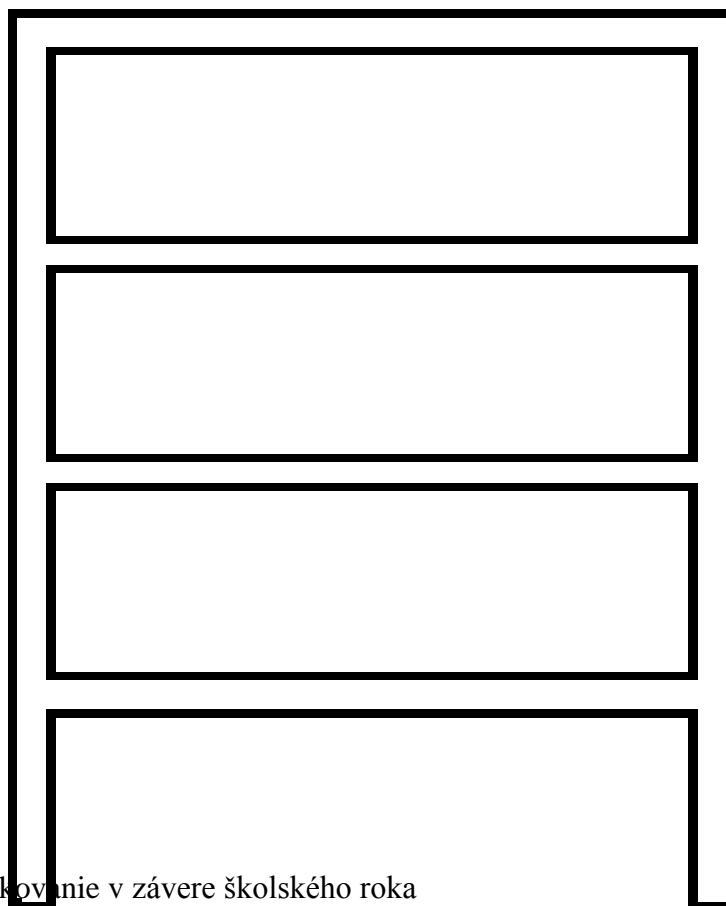
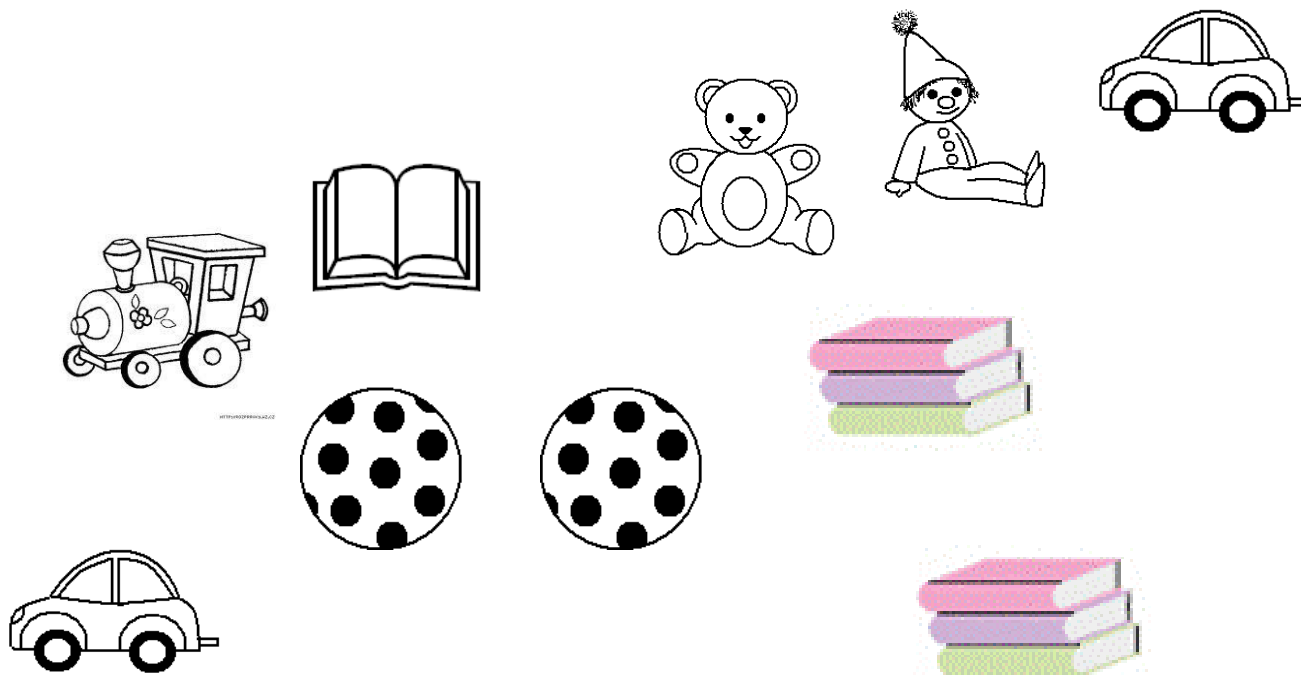
Ak ťa napadne ešte iné, napíš sem. _____

3. Napíš, aké hračky máš doma :

4. Ktorá je tvoja najmilšia hračka? Pokús sa ju nakresliť.

6. Prečo bábika plakala? Nájdi vetu v texte a napíš ju pozorne a bez chýb:

Urob poriadok v detskej izbe. Vystrihni a ulož hračky do poličky.

Na zopakovanie v závere školského roka

Určite rád čítaš alebo pozeráš rozprávky. Čo bude tvojou úlohou? Pokús sa správne vypracovať úlohy a dostaneš rozprávkovú odmenu.

Na riadok napíš správny názov rozprávky.

Hrnček, peč! :

Tri kolieska pre Popolušku :

Kocúr v botaskách :

Ružová čiapočka :

Snehulienka a osem trpaslíkov :

Líška a sedem kozliatok :

Určite si túto úlohu zvládol bez problémov. Teraz sa vyberieme do KRÁĽOVSTVA ZLA, kde žije zlý čarodej Zloduch, ktorý nemá rád mladých a krásnych princov. Preto ich začaroval a oni teraz blúdia kráľovstvom v úplnom zabudnutí.

V druhej úlohe pomôž princovi nájsť svoju rozprávku, vráť ich tam, kde patria.

Prvý princ putuje tmavým hustým lesom. Uprostred čistinky zbadal sklenenú truhlu, kde spala prekrásna dievčina. Strážilo ju veľa malých.....:

Druhý princ sa prezliekol za chudobného, ale veľmi pracovitého záhradníka. Pracuje v zámku princezničky Krasomily.

Tretí princ prešiel celé svoje kráľovstvo. Putoval na koni a v ruke držal malú črievičku.

Štvrtý princ prichádza k zakliatemu zámku, ktorý je dookola zarastený šípkovým kríkom. Vo vnútri nájde spiacu krásavicu.

Piaty princ hľadá krásnu dievčinu, ktorú videl na plese. Nevie, že tá prekrásna dievčina pracuje v kráľovskej kuchyni.

Aj teraz si vedel odpovedať na túto úlohu? Ak áno, môžeme postupovať ďalej.

Rozprávkové postavy sa rozutekali, pretože hrali naháňačku. Ale sa už nevedeli vrátiť späť. Vieš ich vrátiť do správnej rozprávky? Spoj čiarou správne dvojice.

Marienka

Červená čiapočka

macocha

Zlatovláska

trpaslíci

O medovníkovom domčeku

vlk

Snehulienka

Maruška

Popoluška

Juraj

Sol' nad zlato

Vypracoval si aj túto úlohu? Tak rýchlo do ďalšej úlohy.

Napiš, ktoré postavy z rozprávok majú zlé – záporné vlastnosti.

Teraz si sa ocitol v krajine Hádankovo. Uhádneš názov rozprávky?

1. Po ceste si otec kráča, už nespieva ani vtáča. Smutne hľadá do lesa, kde tie deti skryjú sa.

.....

2. Kvetinky v lese nazbieram, potom k babičke sa poberám.

.....

.....

3. Chudobná si, milá moja. A črievička nie je tvoja?

.....

.....

Predposledná úloha je ťažká. Zvládneš ju? Som veľmi zvedavá.

Teraz ťa čaká ťažká úloha. V prešmyčke sa skrýva rozprávková postavička.

1. prešmyčka

ABBA ŽIJE

.....

2. prešmyčka

STRP KILÁ

.....

3. prešmyčka

PERÁ KOČA V ČAČINE

.....